

ve de la pàgina anterior

que Oliver organitzava a casa seva amb diversos prohoms van propiciar que sorgís la iniciativa d'aconseguir que la Bisbal obtingués el títol de ciutat. La mediació clau en tot aquest assumpte va venir de la mà del diputat llagosterenc Roura –les fonts citen un Jaume o un Francesc Roura–, personatge que, segons diu el cronista, alcalde entre 1931 i 1934 i historiador local Pere Lloberas en un dels seus llibres, estava «adherit al romanonisme». I és que el com-

■ Un diputat de Llagostera va ser clau a l'hora d'aconseguir la concessió del títol

■ Sant Feliu de Guíxols és l'altra ciutat reconeguda del Baix Empordà

te de Romanones era ministre en aquella època pel partit liberal. I es va utilitzar tota la influència possible. El diari pal·luguellenc *La Crònica*, que publicaria la notícia de la concessió, felicitava en aquella època a Roura com a diputat de la vila de la Bisbal, «a quines gestions se deu la distinció de què hem sigut objecte».

Tenim, des de llavors, dues ciutats reconegudes al Baix Empordà: Sant Feliu de Guíxols, que ho és des del 1902. I, la Bisbal, des del 1906. Els impulsors del procés van ser coneguts de

Lloberas, «portaven barbes abundoses o bigotis castel·larins i, del meu record, eren figures decadents i venerables que, retirats de la vida activa, arrossegaven pels carrers llargues anyades d'història. Havien vist com la Bisbal s'estenia fora de les muralles medievals del costat de la carretera i havien conviscut –alguns en formaven part– amb la generació autènticament senyoriola que ens va llegar les Voltes i el Passeig».

El 17 de maig de 1906, diversos regidors del consistori estampaven la seva firma en l'acta

de ple que informava del decret concedit pel rei Alfons XIII. No van signar-la tots, ja que alguns no van assistir-hi, possiblement perquè veien una finalitat política en la concessió. Pere Lloberas diu que «no volien haver d'agraïr res a un govern repressor».

Fos com fos, es testimonia la signatura dels regidors Joaquim Costa, Francesc Sala, Robert Mercader i Jaume Graupera, a banda de l'alcalde i del secretari. És a dir, de cinc dels deu representants municipals.

Sense canvis per als veïns

Els 25 anys de concessió del títol no es van celebrar. Per al ja llavors «ciutadà» no va suposar cap mena de canvi que el municipi deixés de ser una vila. Aquest era un fet que congratulava un determinat sector social, però –i és lògic– la majoria no li va donar més rellevància. Només trenta anys després de la concessió, la Generalitat organitzava Catalunya en 41 comarques.

A conseqüència de la importància administrativa que havia tingut, la població es va convertir en capital –tants cops qüestionada pels atractius turístics i dades demogràfiques de poblacions veïnes– d'una comarca molt heterogènia.

El maig de 1956, un ajuntament presidit per Martí Piera i Escofet convidava tots els bisbalencs i amics a celebrar les nocces d'or de la ciutat i, el que és més important, en plena dictadura «es donà llibertat, sense reserves, per escriure i parlar en la nostra llengua en les conferències i publicacions oficials del programa», afirma Pere Lloberas.

En els actes hi van prendre part un teixit social conformat majoritàriament pels pares franciscans, mestres de les Escoles Nacionals –edificades el 1909, van permetre l'alfabetització de la població–, el Club Deportivo la Bisbal, el Foment Catòlic, L'Aliança Bisbalenca i la Casa de Cultura de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i l'Estalvi. Es van convidar els ciutadans de la Bisbal a engalanar els balcons i entre el 5 i el 10 de maig es van dur a terme actes culturals ben diversos.

El dia oficial de celebració es va fer un ofici solemne a l'església, hi va haver ple extraordinari amb parlament de l'alcalde, sardanes amb l'Orquestra Moderna i una conferència a càrrec de l'advocat bisbalenc Narcís de Carreras.

De dilatada trajectòria política, Carreras va ser secretari personal de Francesc Cambó i, anys a venir, entre 1968 i 1969, seria president del F.C. Barcelona. A ell es deu la cèlebre frase «el Barça és més que un club». La va pronunciar en el discurs de presa de possessió del càrrec. A la tarda, en la mitja part d'un partit de futbol se li va imposar la primera insígnia d'honor de la ciutat.

La nomenclatura de ciutat es va acabar imposant. Però aquell ambient de fervor que regnava a principis del segle XX, pas a pas, es va anar esvaint. Es va arribar al 75è aniversari i es va celebrar. Ara, de bell nou, recordem la Bisbal d'una altra època.

JOSEP M. CASANOVAS

VISTA ACTUAL. Una imatge panoràmica de La Bisbal dels nostres dies, amb l'església i l'edifici de Torre Bisbal com a elements destacats.

CRONOLOGIA

LA CONSTRUCCIÓ D'UNA CAPITAL

■**1911.** L'arquitecte Rafael Masó i els germans Joan i Alfons Coromina creen la fàbrica La Gavina, ara coneguda com Can Coromina. Aquest any es construeix també el cinema-bar Mundial, bombardejat durant la guerra i recuperat amb els anys, essent ara seu de l'àrea de Cultura a l'espera que entri en funcionament la part de teatre.

■**1912-1916.** S'obre la carretera de Calonge, que facilita les comunicacions amb la població.

■**1920.** S'acaba la carretera que uneix la Bisbal amb Cassà de la Selva passant per Santa Pel·laia.

■**1922.** El 15 d'agost s'inaugura l'actual camp municipal d'esports. Actualment està a punt de finalitzar-se un nou camp de gespa artificial al costat del pavelló

esportiu.

■**1928.** L'arquitecte municipal, Pelagi Martínez i Patricio, reforma el 1928 l'antic ajuntament del segle XVI, edifici que actualment fa de seu dels jutjats. El mateix any entra en funcionament l'escorxador.

■**1932.** La Principal de la Bisbal, fundada el 1888 gràcies als membres de la Còbra Vella de la població es converteix en Còbra Oficial de la Generalitat.

■**1933.** Es pavimenta amb asfalt el carrer Ample. Entre 1931 i 1934 es canvia tota la xarxa de canonades d'aigua potable.

■**1936.** La nova divisió territorial establerta per la Generalitat converteix a la ciutat, que ja era des del 1834 cap del partit judicial, en capital de comarca a conseqüència de la tradició com a centre administratiu i a la seva posició cèntrica dins del Baix Empordà.

■**1956.** El Tren Petit, ferrocarril de via estreta que va fer els seus primers passos el 1887, fa el darrer viatge entre Palamós i Girona.

■**1968.** Es construeix l'edifici de Torre Bisbal, de deu plantes i un àtic, en l'espai que va ocupar l'antiga Casa Marimon. L'edifici va funcionar durant anys amb una part d'hotel que es va reconvertir en vivendes i ha estat qualificat en múltiples ocasions com a «nyap urbanístic». Fa poc ha estat d'actualitat davant de la idea del batlle d'enderrocar-lo fins a la cinquena planta.

■**1970.** El 28 de maig es crema el Teatre Vell o Principal de la població, al carrer del Morro. Havia estat construït l'any 1850 i va acabar enderrocant-se totalment l'estiu de 1999.

■**1975.** El terme de Castell d'Empordà, conegut també com a Sant Martí de Llanelles, s'annexiona la Bisbal.

■**1987.** La Llei d'Ordenació Territorial comporta el naixement del Consell Comarcal del Baix Empordà al final d'un feixuc procés que qüestiona a la Bisbal com a capital. S'instal·la la seu a l'edifici de Can Salamó i el primer president n'és el batlle bisbalenc Albert Vancells (CiU).

■**1995.** Ramon Romaguera Amat (PSC independents), primer alcalde en repetir tres mandats consecutius durant la democràcia. Governava el primer mandat amb majoria simple tot i ser la segona força i repeteix en els següents essent ja el vencedor amb majoria.

■**1997.** Es posen en venda els terrenys de l'antiga fàbrica Pavicsa i neix el polígon industrial de l'Aigueta. Els terrenys es van adquirir el 1996 per 246 milions de les antigues pessetes per part del Consorci Urbanístic de l'Aigueta, format per l'Ajuntament i l'Institut Català del Sòl.